

Práce s textem – Na letním táboře

1 Přečtěte si text a poté pracujte s úkoly:

Marie-Hedvika od té doby, co jsem ji naposled viděl před prázdninami, *celá zhnědla*, měla docela bělomodré oči a světlounké vlasy, vypadalo to moc hezky, ne, vážně, přestože je to holka, Marie-Hedvika je hrozně prima.

„Jak ses měl o prázdninách?“ zeptala se mě.

„Senzačně,“ odpověděl jsem. „Byl jsem na táboře, měli jsme oddíly a ten náš byl nejlepší, jmenoval se Rysí oko a já jsem byl vedoucí.“

„Myslela jsem, že vedoucí jsou jen dospělí,“ řekla Marie-Hedvika.

„Ano, ale já jsem byl pomocníkem vedoucího, nedal beze mě ani ránu. Ve skutečnosti jsem o všem rozhodoval já.“

„A byly na tom táboře taky holky?“ zeptala se Marie-Hedvika.

„Pch!“ odpověděl jsem. „To se ví, že ne, na holky to tam bylo moc nebezpečné. Šíleně jsme vyváděli, musel jsem zachraňovat dva kluky, co se topili.“

„Nekecej nesmysly,“ řekla Marie-Hedvika.

Z knihy *Mikulášovy prázdniny* Reného Gosciny

Četli jste už některou z knih o Mikulášovi, např. Mikulášovy patálie? Jaký význam má slovo patálie? Zkuste toto slovo nahradit synonymem. Správnost si ověřte v IJP. Podle kterého vzoru podstatných jmen se slovo patálie skloňuje?

- Proč se Mikuláš před Marií-Hedvikou vytahuje? Proč je v rozporu to, co si o Marii-Hedvice myslí a co jí říká?
- Vyhledejte v textu příslovce a řekněte, jakou mají ve větách funkci.
- Najděte v textu zdobnělinu.
- Co znamená, že Marie-Hedvika *celá zhnědla*?
- Určete slovní druh podtrženého slova.
- Najděte v ukázce nespisovné slovo. Zdůvodněte, proč může autor v psaném textu nespisovné slovo použít.
- Vyhledejte přímou řeč a uvozovací větu. Jakou funkci má ve vypravování přímá řeč?

2 Přečtěte si text a vypracujte úkoly:

Jeden kluk totiž v jednom kuse brečel, že chce zpátky k tatínkovi a mamince. Jiný se mu zase posmíval a říkal mu, že je jako holka. Ten první, co brečel, mu dal **facku**, takže pak **bulili** oba dva a vedoucí jim řekl, že jestli nepřestanou, budou muset celý zbytek cesty stát na chodbičce. Ten první tedy začal vytahovat z kufru zásoby, z čehož jsme všichni dostali hlad a pustili jsme se do jídla. A to dá rozum, že když člověk kouše, zvláště tvrdé sušenky, nemůže při tom dobře spát, jednak kvůli **rámusu**, co to dělá, a taky kvůli drobkům. Potom šli

kluci na konec vagónu a jeden se nevrátil, a vedoucí šel tedy pro něho a ukázalo se, že se nevrátil proto, že nějak zapadly dveře, a museli jít zavolat pana průvodčího, aby ty dveře otevřel, a *všichni byli celí bez sebe*, jelikož ten kluk, co byl uvnitř, plakal a křičel, že má strach, co se stane, jestli mezitím přijedeme na nádraží, jelikož je tam nápis, že když je vlak ve stanici, nesmí být nikdo uvnitř.

Potom ten kluk vyšel ven a vytahoval se, jak se pobavil, a vedoucí nám řekl, že se **máme všichni vrátit do svých oddělení**, což byla **legrace**, jelikož mezitím všichni kluci vyběhli na chodbičku a nikdo nevěděl, které oddělení je to jeho, a všichni pobíhali po vagónu sem tam a otvírali dveře. Z jednoho kupé vykoukl nějaký pán s rudým obličejem a řekl, že **jestli ten randál ihned nepřestane, bude si stěžovat na správě železnic, že tam má přítele v nějakém pekelně důležitém postavení**.

Z knihy *Mikulášovy prázdniny* Reného Gosciny, upraveno

- Kterým dopravním prostředkem cestují děti na tábor? Podle čeho jste to poznali?
- Zjistěte, ze kterého jazyka je přejato slovo kupé a zda se skloňuje. Najděte v textu další slovo cizího původu.
- Nahradte barevně vyznačená slova synonymy.
- Co znamená, že *všichni byli celí bez sebe*?
- Najděte v ukázce dějová slovesa vyjadřující činnost.
- Odůvodněte psaní podtrženého slova. V jakém významu píšeme toto slovo s předponou z-?
- Přepište druhý odstavec do sešitu. Tučně vyznačené věty převedte do přímé řeči.
- O kterou místnost se zapadlými dveřmi ve vlaku se jednalo? Proč je na nich zmíněný nápis? Najdeme tento nápis ve všech vlacích?

- 3 Jaké další zákazové tabulky najdeme v dopravních prostředcích? Diskutujte se spolužáky o tom, co může způsobit nedodržování zákazů.

- Rozlišuji spisovný jazyk a slova nespisovná. ANO • JEŠTĚ MUSÍM TRÉNOVAT • NE
- Vím, proč může umělecký text obsahovat nespisovné výrazy. ANO • JEŠTĚ MUSÍM TRÉNOVAT • NE
- Chápu význam zákazových tabulek v dopravních prostředcích. ANO • JEŠTĚ MUSÍM TRÉNOVAT • NE
- Vyjadřuji se různými synonymními prostředky. ANO • JEŠTĚ MUSÍM TRÉNOVAT • NE

Pravidla českého pravopisu

- Pravidla českého pravopisu patří mezi základní jazykové příručky.
- Jsou rozdělena do dvou hlavních částí
 - Pravopisná pravidla
 - Pravopisný slovník
- V první části, v **Pravopisných pravidlech**, najdeme poučení o všech pravopisných jevech:

označování hlásek písmeny,
psaní velkých písmen,
psaní předložek a předpon s/z,
délce samohlásek ve slovech domácích i cizích,
psaní spřežek,
dělení slov,
rozdělovacích (interpunkčních) znamének.

- Ve druhé části, v **Pravopisném slovníku**, jsou abecedně řazena slova, u některých slov je v závorce uvedeno krátké vysvětlení. Např. *bydlo* (živobytí), *Slaný* (jm. města).
- U některých slov (především u slov cizích) je v hranaté závorce uvedena výslovnost. Např. *revue* [revý], *Anjouovci* [anžuovci]. Kde u přejatých slov není uvedena výslovnost, čtou se tak, jak se píší.
- Za každým podstatným jménem je uveden mluvnický rod, u většiny podstatných jmen je uveden i tvar 2. pádu, případně dalších pádů, ve kterých by bylo možné chybovat.
Např. *nácvik*, -u m., mn. 6. -cích (2. pád č. jed. – *nácviku*, rod muž., 6. pád č. mn. – *nácvících*).

Obdobně jsou uvedeny také slovesné tvary, v nichž by se mohlo chybovat.
Např. *proudit*, 3. mn. *proudí*, rozk. *prud'* i *proudi*, podst. jm. *prouění*.

mluvnický rod =
gramatický rod

Stejně jako PČP můžete
použít Internetovou
jazykovou příručku
umístěnou na stránkách
Ústavu pro jazyk český.

- 1 a) Zjistěte v Pravidlech českého pravopisu správnou výslovnost těchto slov. Porovnejte s IJP:

diskuse, olympionik, divadlo, kolonáda, interview,
konference, intermezzo, brožura, amplión, sutina,
termín

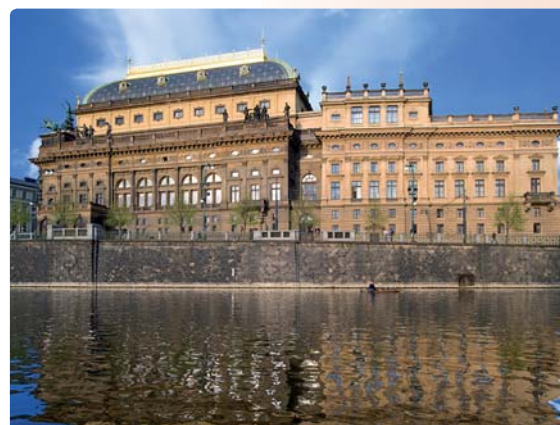
b) S uvedenými slovy tvořte věty.

- 2 U následujících slov s pomocí Pravidel určete mluvnický rod a zařaďte je ke vzorům:

album, kel, dieta, kníže, pavilon, téma, džungle,
koupel, průstřel, rez, peníz, člověk

- 3 Za pomoci Pravidel napište bez chyb:

ČERNÁ V POŠUMAVÍ, BĚLOCH, DIVADLO JOSEFA KAJETÁNA TYLA,
ZÁKLADNÍ ŠKOLA V ROKYCANECHE, NÁRODNÍ MUZEUM, MOST
BARIKÁDNÍKŮ, ČESKÁ REPUBLIKA, ULICE U NÁDRAŽÍ, CHRÁM
SVATÉHO BARTOLOMĚJE, KOSTELEK NAD ČERNÝMI LESY

Pokud některým
slovům nerozumíte,
kde najdete jejich
vysvětlení?

- 3 a) Doplňte do textu infinitivy sloves z nabídky ve správném tvaru tak, aby věty dávaly smysl: *potkat, narodit se, přitahovat, myslet, zjistit, říkat.*

Město lišek

Když se o nějakém místě _____, že tam lišky dávají dobrou noc, _____ se tím, že jde o „zapadákov“ někde hodně daleko. My jsme _____, že Londýn žádný zapadákov není a _____ lidi z celého světa – velká část jeho obyvatel _____ někde jinde než v Anglii. A lišky? Ty tady _____ častěji než holuby v Praze.

Z knihy *Knihy na výlety* Joachima Dvořáka

b) Co znamená rčení *tam, kde lišky dávají dobrou noc*?

c) Nahrďte nespisovné slovo *zapadákov* spisovným výrazem.

- 4 Co už jste se o Londýně dozvěděli v hodinách angličtiny?
- 5 Navštívil už někdo z vás Londýn? Vyhledejte na internetu významné londýnské památky. Které pamětihodnosti a zajímavá místa by vás při návštěvě Londýna nejvíce lákaly?
- 6 Už jste někdy slyšeli slovo *bedekr*? Jeho význam vyhledejte v IJP.
- 7 Pracujte ve dvojicích. Popište bez pojmenování některou známou pamětihodnost Londýna tak, aby ji spolužáci poznali. Můžete pracovat s internetem.

Na břehu řeky Temže stojí pouťová atrakce, která se otáčí a slouží jako rozhledna. Jaký je její název?

- Vím, kde najdu informace o původu názvu obce. ANO • JEŠTĚ MUSÍM TRÉNOVAT • NE
- Vím, kdo byl Jan Werich, a znám názvy jeho pohádek. ANO • JEŠTĚ MUSÍM TRÉNOVAT • NE
- Umím vyhledat informace o Londýnu. ANO • JEŠTĚ MUSÍM TRÉNOVAT • NE
- Umím výstižně popsat některé památky. ANO • JEŠTĚ MUSÍM TRÉNOVAT • NE

Zdroj úvodního textu: z knihy *Fimfárum* Jana Wericha

